

ILO:s konvention (nr 181) om privat arbetsförmedling

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens, som har sammankallats till Genève av styrelsen för Internationella arbetsbyrå och samlats där den 3 juni 1997 till sitt åttiofemte möte, uppmärksammar bestämmelserna i 1949 års konvention om avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer (reviderad), är medveten om betydelsen av flexibilitet när det gäller arbetsmarknadens funktion, erinrar om att Internationella arbetskonferensen under sitt åttioförsta möte 1994 ansåg att Internationella arbetsorganisationen skulle påbörja en revidering av 1949 års konvention om avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer (reviderad), anser att de helt annorlunda omständigheter som privata arbetsförmedlingar arbetar under jämfört med de förhållanden som rådde när den ovannämnda konventionen antogs, erkänner den roll som privata arbetsförmedlingar kan ha på en väl fungerande arbetsmarknad,

erinrar om behovet av att skydda arbetstagarna mot otillbörligt utnyttjande, erkänner behovet av att säkerställa rätten till föreningsfrihet och att främja kollektiva förhandlingar och en social dialog som nödvändiga element i ett väl fungerande samarbete mellan parterna på arbetsmarknaden, uppmärksammar bestämmelserna i 1948 års konvention om den offentliga arbetsförmedlingen, erinrar om bestämmelserna i 1930 års konvention om tvångs- eller obligatoriskt arbete, 1948 års konvention om föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten, 1949 års konvention om organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten, 1958 års konvention om diskriminering i fråga om anställning och yrkesutövning, 1964 års konvention om sysselsättningspolitik, 1973 års konvention om minimiålder för tillträde till arbete, 1988 års konvention om främjande av sysselsättning och skydd vid arbetslöshet samt om bestämmelserna som gäller rekrytering och arbetsförmedling i 1949 års konvention om migrerande arbetare (reviderad) och 1975 års konvention om migrerande arbetstagare (tilläggsbestämmelser), har beslutat att anta vissa förslag om revidering av 1949 års konvention om avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer (reviderad), en fråga som utgör den fjärde punkten på mötets dagordning,

har fastställt att dessa förslag skall ta formen av en internationell konvention, och antar denna dag, den 19 juni 1997 följande konvention, som kan kallas 1997 års konvention om privat arbetsförmedling.

Artikel 1

1. Med "privat arbetsförmedling" avses i denna konvention varje av offentlig myndighet oavhängig fysisk eller juridisk person som tillhandahåller en eller flera av följande arbetsmarknadstjänster:

- a) tjänster för sammankoppling av utbud och efterfrågan av arbetstillfällen utan att den privata arbetsförmedlingen för den skull blir part i det arbetsförhållande som kan uppstå härigenom,
- b) tjänster som består i att anställa arbetstagare i syfte att göra dem tillgängliga för tredje part, som kan vara en fysisk eller juridisk person (nedan kallad uppdragsgivare) som anger de arbetsuppgifter som skall utföras och övervakar att de blir utförda,
- c) andra tjänster som gäller sökande efter arbete och som fastställts av behörig myndighet efter samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, som till exempel att tillhandahålla information utan att för den skull syfta till att sammanföra utbud och efterfrågan av särskilda arbetstillfällen.

2. Med "arbetstagare" avses i denna konvention även arbetsökande.

3. Med "behandling av arbetstagarnas personuppgifter" avses i denna konvention inhämtning, lagring, samkörning, spridning eller varje annan användning av information som gäller en identifierad eller identifierbar arbetstagare.

Artikel 2

1. Denna konvention gäller alla privata arbetsförmedlingar.

2. Denna konvention gäller alla kategorier av arbetstagare och alla ekonomiska verksamhetsområden. Den är inte tillämplig på rekrytering och förmedling av sjömän.

3. Ett syfte med denna konvention är såväl att tillåta privata arbetsförmedlingar att bedriva verksamhet som att skydda de arbetstagare som använder sig av deras tjänster, inom ramen för konventionens bestämmelser.

4. En medlemsstat kan, efter samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna,

a) förbjuda privata arbetsförmedlingar att, under vissa omständigheter, bedriva verksamhet beträffande vissa kategorier av arbetstagare eller ekonomiska verksamhetsområden när det gäller att tillhandahålla en eller flera av de tjänster som omnämnts i artikel 1.1,

b) under vissa omständigheter utesluta arbetstagare inom vissa grenar av ekonomisk verksamhet, eller delar av dessa, från konventionens verksamhetsområde

eller från vissa av dess bestämmelser, förutsatt att tillräckligt skydd tillförsäkras de berörda arbetstagarna på annat sätt.

5. En medlemsstat som ratificerar denna konvention skall i sina rapporter i enlighet med artikel 22 i Internationella arbetsorganisationens stadga redovisa varje förbud eller uteslutning som den åberopar enligt artikel 4 ovan och ange orsaken därtill.

Artikel 3

1. De privata arbetsförmedlingarnas rättsliga ställning skall fastställas i enlighet med nationell lag och praxis och efter samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna.
2. En medlemsstat skall fastställa villkoren för de privata arbetsförmedlingarnas verksamhet i enlighet med ett licens- eller certifieringssystem, förutom i de fall då de regleras eller beslutas på annat sätt genom tillämplig nationell lag och praxis.

Artikel 4

Åtgärder skall vidtas för att säkerställa att de arbetstagare som rekryteras genom privata arbetsförmedlingar som tillhandhåller de tjänster som avses i artikel 1 inte förvägras rätten till föreningsfrihet och rätten till kollektiva förhandlingar.

Artikel 5

1. För att främja att lika möjligheter och lika behandling ges vad gäller tillgång till arbetstillfällen och till särskilda yrken skall en medlemsstat säkerställa att privata arbetsförmedlingar behandlar arbetstagare utan diskriminering på grund av ras, hudfärg, kön, religion, politisk åskådning, nationell tillhörighet, socialt ursprung, eller varje annan form av diskriminering som täcks av nationell lag och praxis, såsom ålder eller funktionshinder.
2. Punkt 1 i denna artikel skall inte tillämpas så att den hindrar privata arbetsförmedlingar att tillhandahålla särskilda tjänster eller målinriktade program som är avsedda att hjälpa de mest missgynnade arbetstagarna i deras sökande efter arbete.

Artikel 6

De privata arbetsförmedlingarnas behandling av arbetstagarnas personuppgifter skall

- a) ske på sådant sätt att dessa uppgifter skyddas och att respekten för arbetstagarnas privatliv säkerställs, i enlighet med nationell lag och praxis,
- b) begränsas till ärenden som gäller de berörda arbetstagarnas kvalifikationer och yrkeserfarenhet och till alla övriga upplysningar som har direkt betydelse för ärendet.

Artikel 7

1. Privata arbetsförmedlingar skall varken direkt eller indirekt, helt eller delvis, ta ut några avgifter eller andra kostnader hos arbetstagarna.
2. När det är av betydelse för de berörda arbetstagarna, och efter samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, kan vederbörlig myndighet tillåta undantag från bestämmelserna i punkt 1 ovan med avseende på vissa kategorier av arbetstagare och särskilda slag av tjänster som erbjuds av privata arbetsförmedlingar.
3. En medlemsstat som har medgivit undantag enligt punkt 2 ovan skall i sina rapporter i enlighet med artikel 22 i Internationella arbetsorganisationens stadga upplysa om sådana undantag och ange orsaken därtill.

Artikel 8

1. En medlemsstat skall, efter samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, vidta alla nödvändiga och lämpliga åtgärder, såväl inom sin jurisdiktion som, när det är lämpligt, i samarbete med andra medlemsstater, för att tillhandahålla lämpligt skydd för och förhindra otillbörligt utnyttjande av migrerande arbetstagare som rekryteras eller förmedlas inom dess territorium av privata arbetsförmedlingar. Dessa åtgärder skall omfatta lagar och bestämmelser som föreskriver straffpåföljd, inbegripet förbud mot privata arbetsförmedlingar som ägnar sig åt bedrägligt handlande eller otillbörligt utnyttjande.

2. När arbetstagare rekryteras i ett land för att arbeta i ett annat land skall de berörda medlemsstaterna överväga att ingå bilaterala avtal för att förhindra otillbörligt utnyttjande och bedräglig verksamhet i samband med rekrytering, förmedling och anställning.

Artikel 9

En medlemsstat skall vidta åtgärder för att säkerställa att barnarbete varken används eller förmedlas av privata arbetsförmedlingar.

Artikel 10

Den behöriga myndigheten skall säkerställa att det finns lämpliga mekanismer och förfaringsätt, som, när så är lämpligt, skall inbegripa deltagande av de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, för att undersöka klagomål, påstått otillbörligt utnyttjande och bedrägligt handlande i samband med privata arbetsförmedlingars verksamhet.

Artikel 11

En medlemsstat skall, i enlighet med nationell lag och praxis, vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa lämpligt skydd för de arbetstagare som anställs genom privata arbetsförmedlingar i enlighet med artikel 1.1 b ovan, när det gäller

- a) föreningsfrihet
- b) kollektiva förhandlingar
- c) minimilöner
- d) arbetstid och andra arbetsvillkor
- e) lagstadgade sociala förmåner

- f) tillgång till utbildning
- g) arbetarskydd

- h) ersättning vid arbetsskada eller yrkessjukdom
- i) ersättning vid insolvens och skydd för arbetstagarnas krav

- j) skydd och förmåner vid havandeskap och barnsbörd samt föräldraskydd och föräldraförmåner.

Artikel 12

En medlemsstat skall, i enlighet med nationell lag och praxis, besluta om och fördela det ansvar som skall åligga de privata arbetsförmedlingarna som förmedlar de tjänster som omnämns i artikel 1.1 b och uppdragsgivarna vad beträffar

- a) kollektiva förhandlingar,
- b) minimilöner,
- c) arbetstid och andra arbetsvillkor,
- d) lagstadgade sociala förmåner,

- e) tillgång till utbildning,
- f) tillsyn inom området för arbetarskydd,
- g) ersättning vid yrkesskada eller yrkessjukdom,
- h) ersättning vid insolvens och skydd för arbetstagarnas krav,

- i) skydd och förmåner vid havandeskap och barnsörd samt föräldraskydd och föräldraförmåner.

Artikel 13

1. En medlemsstat skall, i enlighet med nationell lag och praxis och efter samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, utforma, upprätta och med jämna mellanrum se över villkoren för att främja samarbetet mellan den offentliga och den privata arbetsförmedlingen.

2. De villkor som avses i punkt 1 ovan skall grundas på principen att de offentliga myndigheterna skall behålla den slutgiltiga bestämmanderätten att

- a) utforma arbetsmarknadspolitik,
- b) använda eller kontrollera de offentliga medel som är öronmärkta för att genomföra den politiken.

3. Privata arbetsförmedlingar skall, vid tidpunkter som skall beslutas av den behöriga myndigheten, förse denna myndighet med de upplysningar som begärs, med

nödvändig hänsyn till sådana upplysningars konfidentiella karaktär,

- a) för att låta den behöriga myndigheten få kännedom om privata arbetsförmedlingars uppbyggnad och verksamhet i enlighet med nationella villkor och nationell praxis,
- b) för statistiska ändamål.

4. Den behöriga myndigheten skall samla dessa upplysningar och, med jämna mellanrum, göra dem allmänt tillgängliga.

Artikel 14

1. Bestämmelserna i denna konvention skall tillämpas genom lagar och bestämmelser eller på varje annat sätt som överensstämmer med nationell praxis, såsom domstolsbeslut, skiljedom eller kollektivavtal.

2. Övervakning av att bestämmelser genomförs för att ge verkan åt denna konvention ankommer på den för tillsynen över arbetarskyddet ansvariga myndigheten eller annan behörig myndighet.

3. Lämpliga åtgärder, inbegripet sanktioner när så är lämpligt, skall föreskrivas och vederbörligen tillämpas i fall av överträdelse av denna konvention.

Artikel 15

Denna konvention påverkar inte mer gynnsamma bestämmelser i andra ILO-konventioner som är tillämpliga på arbetstagare som rekryteras, förmedlas eller anställs av privata arbetsförmedlingar.

Artikel 16

Denna konvention reviderar 1949 års konvention om avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer och 1933 års konvention om avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer.

Artikel 17

Ratifikationsdokument avseende denna konvention skall sändas till Internationella arbetsbyråns generaldirektör för registrering.

Artikel 18

1. Denna konvention skall vara bindande endast för de medlemmar av Internationella arbetsorganisationen vilkas ratifikationer har registrerats hos Internationella arbetsbyråns generaldirektör.
2. Den träder i kraft tolv månader efter den dag då ratifikationer från två medlemsstater har registrerats hos generaldirektören.
3. Därefter träder konventionen i kraft för varje annan medlemsstat tolv månader efter den dag då dess ratifikation har registrerats.

Artikel 19

1. En medlemsstat som har ratificerat denna konvention kan säga upp den, sedan tio år har förflutit från den dag då konventionen först träder i kraft, genom en skrivelse som sänds till Internationella arbetsbyråns generaldirektör för registrering. Sådan uppsägning får inte verkan förrän ett år efter den dag då den har registrerats.
2. Varje medlemsstat som har ratificerat denna konvention och som inte, inom det år som följer på utgången av den i föregående punkt nämnda tioårsperioden, gör bruk av sin uppsägningsrätt enligt denna artikel, kommer att vara bunden för en ny tioårsperiod och kan därefter säga upp konventionen vid utgången av varje tioårsperiod på de villkor som föreskrivs i denna artikel.

Artikel 20

1. Internationella arbetsbyråns generaldirektör skall underrätta samtliga medlemmar av Internationella arbetsorganisationen om registreringen av alla ratifikationer och uppsägningar som har tagits emot från organisationens medlemmar.

2. När generaldirektören underrättar organisationens medlemmar om registreringen av den andra ratifikationen i ordningen, skall han fästa medlemsstaternas uppmärksamhet på den dag då konventionen kommer att träda i kraft.

Artikel 21

Internationella arbetsbyråns generaldirektör skall, för registrering enligt artikel 102 i Förenta nationernas stadga, lämna Förenta nationernas generalsekreterare fullständiga upplysningar om samtliga ratifikationer och uppsägningar som har registrerats hos generaldirektören enligt bestämmelserna i föregående artiklar.

Artikel 22

När Internationella arbetsbyråns styrelse finner det nödvändigt, skall den lämna Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens en redogörelse för denna konventions tillämpning och överväga om det finns anledning att föra upp frågan om revidering av konventionen, helt eller delvis, på konferensens dagordning.

Artikel 23

1. Om konferensen antar en ny konvention, varigenom denna konvention helt eller delvis revideras, och den nya konventionen inte föreskriver annat, skall

a) en medlemsstats ratifikation av den nya reviderade konventionen anses i sig innebära omedelbar uppsägning av denna konvention, utan hinder av bestämmelserna

i artikel 19 ovan, om och när den nya reviderade konventionen har trätt i kraft,

b) från och med den dag då den nya reviderade konventionen träder i kraft, denna konvention upphöra att vara öppen för ratifikation av medlemsstaterna.

2. Denna konvention skall likväl förbli gällande till form och innehåll för de medlemsstater som har ratificerat den men inte har ratificerat den nya reviderade konventionen.

Artikel 24

De engelska och franska versionerna av denna konventionstext har lika giltighet.

